

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 144
van **GWENNY DE VROE**
datum: 3 december 2019

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Leie - Waterkwaliteit en visbestand

Vanaf de grens met Frankrijk tot Gent heeft de Leie een lengte van 108 km. De Leie werd ten behoeve van de scheepvaart grotendeels rechtgetrokken tot in Deinze. Vanaf Deinze tot haar monding in de Ringvaart in Gent heeft de Leie haar natuurlijke meandering behouden en heeft ze vegetatierijke oeverstructuren met struiken en riet. Boven Deinze begint het afleidingskanaal van de Leie.

1. Wat is voor de Leie de kwaliteitsverbetering of kwaliteitsverslechtering van het water (fysico-chemische en biologische kwaliteit) voor het jaar 2019? Kan de minister de meest recente beschikbare gegevens en cijfers meedelen?
2.
 - a) Welke vooruitgang verwacht men de komende jaren?
 - b) Wanneer wordt een optimaal niveau van de waterkwaliteit verwacht?
3.
 - a) Op welke plaatsen is het visbestand op de Leie het grootst en op welke plaatsen bijna onbestaand, en dit voor het jaar 2019? Kan de minister de meest recente beschikbare gegevens en cijfers meedelen?
 - b) Kan de minister dit vergelijken met (recente) vorige afvissingen?

ANTWOORD

op vraag nr. 144 van 3 december 2019

van **GWENNY DE VROE**

1. De gegevens van het jaar 2019 zijn nog niet volledig, waardoor 2018 als de laatste toestand weergegeven wordt. De Leie in Vlaanderen is ingedeeld in 4 waterlichamen.

De fysisch-chemische kwaliteit van oppervlaktewater wordt volgens de Europese kaderrichtlijn water ingedeeld in 5 klassen: slecht, ontoereikend, matig, goed en zeer goed.

De fysisch-chemische kwaliteit (als samenvatting van 5 gidsparameters: stikstof, fosfor, geleidbaarheid, zuurstof en pH) van de Leie in de periode 2015-2018 is ontoereikend voor alle waterlichamen. Details voor de verschillende waterlichamen en de verschillende deelparameters over de verschillende jaren staan in het tabblad "FC" van Bijlage 8.

De totale biologische waterkwaliteit voor 2015 en 2018 is voor alle waterlichamen eveneens ontoereikend. De gegevens waarop deze beoordeling zijn gebaseerd, zijn te vinden in het tabblad "Bio" van Bijlage 1. Meer details en alle biologische waarnemingen voor deze waterlichamen zijn te vinden in het tabblad "Bio detail" van dezelfde bijlage.

2. a) We verwachten een geleidelijke verbetering van de waterkwaliteit.

In het kader van het project 'Rivierherstel Leie' zullen het komende decennium verschillende oeverstroken aangelegd worden, vispassages voorzien worden en meanders opnieuw aangetakt worden. Ook het grootste vismigratieknelpunt van Vlaanderen, aan het sluizencomplex van Merelbeke, wordt aangepakt. Deze initiatieven zullen een positieve impact hebben op de biologische waterkwaliteit.

De fysisch-chemische waterkwaliteit van de Leie wordt negatief beïnvloed door enkele grote zijwaterlopen waarvan de waterkwaliteit nog slecht scoort (bv. de Mandel). Een verdere kwaliteitsverbetering is dan ook afhankelijk van inspanningen in de stroomgebieden van deze zijwaterlopen.

- b) In het kader van de stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027, die tegen eind 2021 door de Vlaamse Regering moeten vastgesteld worden, wordt momenteel onderzocht voor welke waterlichamen een goede watertoestand tegen 2027 haalbaar geacht wordt en voor welke waterlichamen een afwijking moet ingeroepen worden. Voor de Leie en de Toeristische Leie wordt op basis van de huidige beschikbare informatie ingeschat dat de goede watertoestand pas na 2027 kan bereikt worden.
3. Sinds 2013 wordt door het INBO de visfauna in Vlaamse stromende wateren opgevolgd met het geïntegreerd referentiemeetnet voor zoetwatervissen in Vlaanderen. Dit nieuwe meetnet is de opvolger van het monitoringmeetnet voor de visstand van de Vlaamse oppervlaktewaters dat in 2001 werd opgestart en is volledig afgestemd op de informatienoden van de Kaderrichtlijn Water (KRW) en van het Natura 2000-netwerk.

De monitoring is gericht op het bepalen van de Ecologische Kwaliteit Ratio (EQR). Het meetnet heeft een bemonsteringsperiodiciteit van 6 jaar. Het meetnet bevat 13 meetpunten op de Leie. De locaties zijn weergegeven in tabel 1.

- a) Vijf van de 13 in het meetnet geselecteerde locaties op de Leie werden in 2013 bevestigd door middel van elektrovisserij of fuikvisserij.

Met een aantalpercentage van 27% is riviergrondel de meest gevangen soort, gevolgd door paling (20%) en blankvoorn (11%). Qua biomassa domineert paling met 55% gevolgd door karper (12%) en gibel (9%). Van de overige soorten wordt er een gewichtpercentage van < 5% gevangen. We vingen in totaal 17 vissoorten (zie tabel 2), 645 stuks met een totale biomassa van 50,5 kg. De overige acht locaties in het meetnet bevestigden we in 2017 eveneens door middel van fuik- en elektrovisserij. We vingen in totaal 22 vissoorten, 2008 stuks met een totale biomassa van 99kg.

Met een aantalpercentage van 29% is blankvoorn de meest gevangen soort, gevolgd door brasem en zwartbekgrondel (14%) en paling (10%). Qua biomassa domineert paling duidelijk met 63%. Van de overige soorten wordt er een gewichtpercentage van < 6% gevangen (tabel 3). De op basis van de vangsten geraamde aantallen en gewichten van elke soort worden per staalnamepunt weergegeven in tabellen 4 en 5.

De 'grootte' van het visbestand is eerder een onduidelijke variabele. Men kan hier het aantal soorten, de biomassa of het aantal individuen onder verstaan. Internationaal wordt de kwaliteit van een visbestand uitgedrukt onder de vorm van een index, de Ecologische Kwaliteits Ratio (EQR). De EQR varieert over de verschillende staalnames in de Leie van ontoereikend tot matig (zie tabel 6). De Leie scoort anno 2013-2017 een overwegende matige kwaliteit.

- b) We volgen de Leie sinds 1996 op. We bevestigden in 1996 op 23 locaties, 91% waren visloos. In totaal vingen we toen tien soorten. De Leie scoorde een overwegende slechte kwaliteit. In 2003 was de Leie aan de beterhand en visten we al 19 vissoorten, 18 locaties werden bemonsterd waarbij nog 17% visloos bleken te zijn. Op de locaties met vis scoorde de EQR een ontoereikende tot matige kwaliteit. In 2007 vingen we 20 soorten (op 14 locaties), voor de eerste keer wordt er op alle locaties vis gevangen. We vingen dubbel zoveel vis als in 2003. De locaties scoorden een overwegend matige kwaliteit. Tot 2007 was blankvoorn de dominante soort op de Leie. In 2010 zijn de vangsten vergelijkbaar met die van 2007 (21 soorten op 14 locaties), enkel rietvoorn heeft de dominante plaats op de Leie ingenomen en voor het eerst wordt de diadrome soort bot gevangen. Anno 2013 en 2017 zijn de vangstaantallen en vangstbiomassa's voor de elektrovisserij opnieuw vergelijkbaar met die van 2010. In 2017 nemen de blankvoornvangsten verder toe en is opnieuw de meest gevangen soort op de Leie. Nieuw is de vangst van zwartbekgrondel. In 2013 vingen we deze soort nog niet, in 2017 maar liefst 290 exemplaren. Deze exoot werd in Vlaanderen voor het eerst gevangen in 2010 en wist zich massaal over de Vlaamse wateren te verspreiden. Positief is de goede toename van de bittervoorn, een beschermde habitatrichtlijnsoort. Bermje werd in 2013 voor het eerst op de Leie gevangen en ook in 2017 troffen we deze soort opnieuw aan.

De soortendiversiteit voor de locaties in het meetnet over de jaren heen is weergegeven in tabel 7.

Alle resultaten zijn terug te vinden in rapporten op de INBO website (<https://pureportal.inbo.be/>) en in de INBO databank (VIS: <http://vis.inbo.be>).

BIJLAGEN

1. Ligging van de meetplaatsen in het Referentiemeetnet Vis op de Leie
2. Overzichtstabel van de totale vangsten op de Leie in 2013 (5 locaties) met per soort
3. Overzichtstabel van de totale vangsten op de Leie in 2017 (8 locaties) met per soort
4. Effectieve vangst per soort en per staalnameplaats in 2013 uitgedrukt in CPUE
5. Effectieve vangst per soort en per staalnameplaats in 2017 uitgedrukt in CPUE
6. Overzicht van de visindex waarden (in EQR) in 2013 en 2017 en hun appreciatie
7. Overzicht van de aangetroffen vissoorten en het totaal aantal soorten (N) op de locaties die in het huidige referentiemeetnet zijn opgenomen voor de Leie in de periode 1996-2017.
8. Detailgegevens Leie